

Střední škola designu a řemesel Kladno

Pravidla realizace ústní maturitní zkoušky z předmětu
Český jazyk a literatura pro škol. rok 2025/2026

1.1. Losování otázky

V případě, že žák odevzdal ve lhůtě stanovené MŠMT svůj žákovský seznam četby¹, těsně před konáním zkoušky si žák vylosuje jedno ze dvaceti čísel (1–20), vylosované číslo bude zcela totožné s jedním z čísel v seznamu četby zkoušeného žáka, toto číslo bude tedy zároveň i zadáním maturitní otázky žáka. Zadáním maturitní otázky se myslí konkrétní název díla, který je v seznamu četby zkoušeného žáka označený číslem, které si žák před konáním zkoušky vylosoval. V případě, že si žák vylosuje zadání, které bylo během jednoho zkušebního dne v dané zkušební komisi již vylosováno, losuje znovu až do chvíle, než vylosuje zadání, které během zkušebního dne v dané zkušební komisi losované ještě nebylo. Každé vylosované zadání (resp. číslo odpovídající zadání), které splňuje výše uvedené podmínky, bude předsedou zkušební maturitní komise zaznamenané ve zkušební dokumentaci žáka, poté bude vylosované číslo vloženo mezi ostatní zbylá čísla, tudíž každý další zkoušený žák bude losovat opět z výběru dvaceti čísel (1–20).

V případě, že žák neodevzdal ve lhůtě stanovené MŠMT svůj žákovský seznam četby², těsně před konáním zkoušky si žák vylosuje jedno ze sedmdesáti sedmi čísel (1–100)³, vylosované číslo bude zcela totožné s jedním z čísel v seznamu četby školy, toto číslo bude tedy zároveň i zadáním maturitní otázky žáka. Zadáním maturitní otázky se myslí konkrétní název díla, který je v seznamu četby školy označený číslem, které si žák před konáním zkoušky vylosoval. V případě, že si žák vylosuje zadání, které bylo během jednoho zkušebního dne v dané zkušební komisi již vylosováno, losuje znovu až do chvíle, než vylosuje zadání, které během zkušebního dne v dané zkušební komisi losované ještě nebylo. Každé vylosované zadání (resp. číslo odpovídající zadání), které splňuje výše uvedené podmínky, bude předsedou zkušební maturitní komise zaznamenané ve zkušební dokumentaci žáka, poté bude vylosované číslo vloženo mezi ostatní zbylá čísla, tudíž každý další zkoušený žák bude losovat opět z výběru sedmdesáti sedmi čísel (1–100).

1.2. Vypracování otázky a průběh zkoušení

Po zadání maturitní otázky obdrží žák od zkoušejícího pracovní list, který bude obsahovat výňatek z vylosovaného díla a neumělecký text. spolu s pracovním listem bude mít žák k dispozici i strukturu zkoušení (viz příloha 3.1.).

Po zadání otázky má žák právo využít 20 minut času k přípravě na zkoušení.⁴ Nejpozději po skončení tohoto časového limitu se žák dostaví ke zkoušení.

Zkoušení probíhá nejdéle 15 minut, je vedeno zkoušejícím, který žáka společně s přísedícím bodově hodnotí. Bodové hodnocení zkoušeného žáka by mělo být výsledkem konsensu zkoušejícího i přísedícího, po dosažení tohoto konsensu bude konečný bodový výsledek zkoušeného žáka převedený na známku (viz příloha 3.4.), kterou po dokončení zkoušení žáka navrhnou maturitní komisi.

¹ Pro jarní období konání zkoušky: 31. březen, pro podzimní období konání zkoušky: 30. červen.

² Pro jarní období konání zkoušky: 31. březen, pro podzimní období konání zkoušky: 30. červen.

³ Seznam vydávaný školou do 30. září školního roku, v němž se uskutečňuje maturitní zkouška.

⁴ Čas na přípravu lze navýšit pouze na základě uznání žádosti o navýšení časového limitu ředitelkou školy.

2. Hodnocení zkoušky

2.1. Kategorie hodnocení

Žák je hodnocen celkově ve třech kategoriích, které se skládají ze čtyř hodnotících částí. Každá tato část je hodnocena v rozsahu 0–5 bodů v závislosti na hloubce prokázaných znalostí a dovedností zkušného v dané oblasti (viz příloha 3.2., 3.3.).

První kategorií je **analýza uměleckého textu**, ta se skládá jednak z části *literární dílo jako celek*, jednak z části *výňatek z literárního díla*. Druhou kategorií je **charakteristika literárněhistorického kontextu**. Třetí kategorií je **analýza neuměleckého textu**.

2.2. Bodové hodnocení

Z bodu 2.1 vyplývá, že maximální počet získaných bodů za zkoušení je 20, žák zkoušku vykoná úspěšně, jestliže dosáhne v rámci celé ústní zkoušky (tj. za všechny čtyři části) alespoň 9 bodů.

3. Přílohy

3.1. Struktura zkoušení

Analýza uměleckého textu

Literární dílo jako celek

- literární forma, literární druh, literární žánr díla
- téma, motivy díla
- kompozice díla
- časoprostor díla
- charakteristika vypravěče/lyrického subjektu a postav v díle

Výňatek z literárního díla

- zasazení výňatku do kontextu díla
- časoprostor úryvku
- kompozice úryvku
- jazykové prostředky v úryvku a jejich funkce

Literárněhistorický kontext

- zasazení autora do doby a lit. směru (příp. lit. generace a hnutí)
- zasazení autora v rámci zahraniční a české literatury
- další autorova tvorba (příp. tematika tvorby)
- důležité historické a kulturní okolnosti mající vliv na osobnost autora a jeho tvorbu

Analýza neuměleckého textu

- souvislost mezi výňatky
- téma textu (orientace ve stěžejních informacích)
- komunikační situace (cíl, adresát, zdroj)

- kompozice textu
- funkční styl textu
- slohový postup (příp. útvar)
- jazykové prostředky v textu a jejich funkce

3.2. Schéma hodnocení podle jednotlivých kategorií a částí

Kategorie	Dílčí část	Rozsah bodování
1. Analýza uměleckého textu	1.1 Literární dílo jako celek	0–5 bodů
	1. 2 Výňatek z literárního díla	0–5 bodů
2. Literárněhistorický kontext		0–5 bodů
3. Analýza neuměleckého textu		0–5 bodů

3.3. Charakteristika hodnocení odpovídající bodovému zisku v dílčích kategoriích a částech

Bodové hodnocení	Charakteristika hodnocení
5 bodů	Žák se zcela orientuje v dané oblasti, prokazuje ucelené teoretické znalosti o tématu, případně výborné praktické dovednosti v rámci práce s textem. Mluví zcela samostatně bez dopomoci, své výroky dokáže argumentačně obhájit.
4 body	Žák se velmi dobře orientuje v dané oblasti, prokazuje velmi dobré teoretické znalosti o tématu, případně i velmi dobré praktické dovednosti v rámci práce s textem. Mluví převážně samostatně bez větší dopomoci, své výroky dokáže ve většině případů argumentačně obhájit.
3 body	Žák se v dané oblasti orientuje bez větších nedostatků, prokazuje dobré teoretické znalosti o tématu, případně i dobré praktické dovednosti v rámci práce s textem. Mluví samostatně s občasnou dopomocí, své výroky dokáže v některých případech argumentačně obhájit.
2 body	Žák se v dané oblasti alespoň částečně orientuje, prokazuje menší míru teoretických znalostí o tématu, případně i slabší praktické dovednosti v rámci práce s textem. Mluví převážně s dopomocí, své výroky ve většině případů nedokáže argumentačně obhájit.
1 bod	Žák se v dané oblasti orientuje jen velmi sporadicky, prokazuje jen velmi povrchní teoretické znalosti o tématu, případně i velmi slabé praktické dovednosti v rámci práce s textem. Mluví výhradně s dopomocí, své výroky nedokáže argumentačně obhájit.
0 bodů	Žák se v dané oblasti neorientuje vůbec, prokazuje absolutní neznalosti o tématu, případně i neschopnost praktických dovedností v rámci práce s textem. Mluví jen sporadicky a vždy s jen s dopomocí, své výroky nedokáže argumentačně obhájit.

3.4. Systém přepočtu celkového zisku bodů na výslednou známku

Celkové bodové hodnocení ze všech zkušebních částí	Známka odpovídající bodovému hodnocení
20–18 bodů	Výborný
17–15 bodů	Chvalitebný
14–12 bodů	Dobrý
11–9 bodů	Dostatečný
8–0 bodů	Nedostatečný